

Muhulane

Nr 10 (408)

Oktoober 2023 (viinakuu)

Muhu leht

Eterniidi kogumine Maasi jäätmajaamas soodustingimustel

Soodushinnaga eterniidi vastuvõtt Muhu valla elanikelt Maasi jäätmajaamas toimub veel kuni oktoobri lõpuni (seega viimane võimalus käesoleval aastal eterniiti soodsamalt ära viia on 30.10, esmaspäev).

Täpsemalt saad lugeda käesoleva aasta juulikuus ilmunud ajalehest Muhulane või valla kodulehelt www.muhu.ee (valdkonnad—keskkond—teated). Eterniiti koguste registreerimiseks või lisateabe küsimiseks võta palun ühendust valla keskkonnaspetsialistiga (keskkond@muhu.ee või 453 0681).

Muhu Lasteaed kuulutab välja konkursi lapsehooldus- puhkusel viibiva õpetaja asen- daja leidmiseks. Töötamise algus 17. oktoober 2023.

Konkureerimiseks palun esitada järgmised dokumendid:

1. Kirjalik avaldus, 2. CV, 3. haridust ja kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid koopiid, 4. motivatsioonikiri, 5. muud dokumendid, mida kandidaat peab oluliseks.

Aadressil Muhu lasteaed, Liiva küla, Muhu vald, Saare mk., 94701 või e-mailile: reet.hobustkoppel@muhu.ee

Dokumentide esitamise viimane päev on **13. oktoober 2023**.

ISSN 1736-289X

Raamatukoguhoidjad Lätimaal

21.–23. septembrini said Liiva ja Hellamaa raamatukogude juhatajad osa Saare-, Hiiu- ja Muhumaa raamatukogutöötajate ühisest õppe- ja kogemusreisist Lätimaale.

Hiidlased ühinesid meie seltskonnaga Lihulas, kust suundusime edasi Pärnu ja Ikla poole. Esimesel päeval tutvusime Sigulda vaatamisväärsustega. Turaida muuseum-reservaadis külastasime Turaida lossi, Turaida Roosi mälestusmärgi, kirikut Kirikumäel, Folkloori mäega Rahvalaulu parki ja

mõisa majanduskeskuse hooneid. Kõige huvitavam oli liivlaste kultuuri-, keele- ja arheoloogiapärandid tutvustav näitus. Ööbimiseks sõitsime edasi Riiga.

Teisel päeval külastasime Ogre Keskraamatukogu, mis on imekaunis 2021. aastal ehitatud keskkonnasäästlik modernne puithoone, kus lilleseinu kastetakse vihmaveega, ruume soojendatakse reovee taaskasutamise abil ja kogu vajaminev elekter toodetakse päikesepaneelidega.

Raamatukogust leiab helikindlaid tööruume, suure konverentsisaali ja isegi perekonnaseisuameti. Lasteosakonnas on muuhulgas olemas ronimissein ja väikelasteruum. Fuajees tervitab kõiki külastajaid tuleviku raamatukogutöötaja ehk robot. Ogre raamatukogul on ka oma raamatukogubuss, mis teenindab regulaarselt kaugemaid maapiirkondi. Ogre Keskraamatukogu arvati 2022. aastal IFLA (Rahvusvaheline Raamatukogude Assotsiatsioon) poolt nelja parima rahvaraamatukogu hulka maailmas.

Meie teekond viis edasi Lielvārdesse, läti rahvuseepose „Lāčplēsis“ („Karutapja“) autori Andrejs Pumpursi muuseumi. Lielvārdes saime osa väga huvitavast ekskursioonist ja eriti meelde jäävast etendusest, kuna giid pani meie reisiseltskonna „Karutapja“ ainelist näitemängu mängima.

Reisi viimase päeva veetsime võrratus Līgatne külas, paberivabriku ajaloolises keskkuses, kus saime aimu sellest, kuidas on paberit läbi aegade toodetud ning millised olid paberivabriku tööliste elu-, olme- ja töötingimused.

Līgatnest seadsime suuna jälle Eestimaa poole, sest kodusaared ootasid. Reisilt võtsime kaasa palju uusi teadmisi, kogemusi ja mõtteid.

Meie tänusõnad kuuluvad toetuse eest Kultuuriministeeriumile ja Muhu Vallavalitsusele.

Aitäh saarlastele ja hiidlastele, et meid kampa kutsusite! Aitäh kannatliku meelega klientidele!

Marie ja Anu

Kolmapäeviti **ujumine Leisis** kl 19–20, valla buss stardib Liiva kiriku parklast 18.00. Vajalik eelregistreerimine kultuur@muhu.ee või 5307 1949. Hind 8 või 5 eurot kord.

Raamatukoguhoidjad Ogre Keskraamatukogus.

Marie Saarkoppel

Sügiskuu ja viinakuu Muhu Muuseumis

Selle aasta septembri lõpp ja oktoobri algus on oma soojade ja ilusate ilmadega üllatanud vist meid kõiki. Turistidki tunnevad huvi, kas sellised soojad ilmad praegusel ajal on tavaline või pigem erand.

Väliitingimustes on muidugi praeguste ilmadega tore töötada ja need võiksid veel mõnda aega kesta. September on muuseumis olnud turisminduse kohapealt toredalt kiire ja ka oktoobris on teada mitmeid külastuse soovijaid.

Kunstitalli saab külastada jätkuvalt, näitused on küll selleks hoojaks lõppenud, aga poe osas kaupa on.

18. septembril osales Meelis Mereäär muuseumijuhtide ümarlaval, mis toimus Rakveres.

Loe edasi lk 3.

Volikogu 20. septembri istungi päevakorrast

- Muhu valla 2023. aasta 1. lisaearve,
- määruse kehtetuks tunnistamine (taksoveo eeskiri 2010),
- Saare maakonna arengustrateegia 2022–35 tegevuskava muutmise heakskiitmine,
- volikogu otsuse (Kevade tee) kehtetuks tunnistamine (2009),
- Muhu valla põhimääruse 3. lugemine ja kehtestamine,
- volikogu alaliste komisjonide tegevusvaldkondade kinnitamine,
- valla ametiasutuse põhimääruse kehtestamine,
- vana vallamaja rendile andmiseks enampakkumise korraldamine,
- info ja arutelud.

2023. aasta viimase **seltsitegevuse toetus taotlusvoor** tähtaeg on **15. oktoober**. Toetuse andmise tingimused ja taotlusvorm on leitavad www.muhu.ee/et/toetusmeetmed2.

Noppeid

Virtsu laste kooliteed Muhusse kajastas 9. septembri Postimees. Muhu kooli direktor Andres Anton: “Ma tean, et see küll möödub, kuid tänu Virtsu lastele oleme hetkel kuulsamad kui Kaja Kallas.” GoBus on oma bussigräffikut korrastanud, et noorte huviringivajadustele vastu tulla.

Vallavalitsuse istungitelt

5. september
Korraldatud jäätmeveost otsustati anda ajutine vabastus 4 kinnistule ning pikaajaline vabastus 1 kinnistule.

Väljastati ehitusluba:

- Igaküla Jaagu mü üksikelamu püstitamiseks,
- Mäla k Pärdi-Andruse mü 20 kW päikeseelektrijaamaa paigaldamiseks maapinnal,
- Väikese väina teise 110 kV merekaabli rajamiseks Linnuse k Lõpe, Neo, Nurga, Piiri-Linnuse tee, Randmetsa, Uus-Pärna, 10 Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuussaare tee maadele pikkusega 1062 meetrit.

Võeti vastu Tamse k Krundi kinnistu ja selle lähiümbruse detailplaneering.

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Kinnitati avaliku ürituse “Heategevuslik teatejooks” toimumine Liiva kergliiklusteel 22.9.

Kinnitati alla lihtthanke piirmäära jääva hanke „2023–24 kütteperioodi puiduhakke tarnimine“ tulemused: edukaks tunnistati Muhu Varahalduse OÜ pakkumus.

Otsustati läbi viia alla lihtthanke piirmäära jäävad hanked:

- Liiva küla Raunmäe katastriüksuse detailplaneeringu koostaja leidmine,

- Apteegi kinnistul asuva hoone osalisel remonditööd.

14. september

Otsustati muuta katastriüksuste sihtotstarbed elamumaaks: Pädaste k Karjaaru ja Pähkli, Rootsivere k Nuka, Suuremõisa k Ränga, Tamse k Muhu-Otsa, Kallaste k Saarkopli, Suuremõisa k Kaigu-Tähevena.

Määrati Rassa k Mere kü uueks lähiadressiks Nabi.

Otsustati jagada:

- Kantsi k Adopõllu: Adopõllu ja Aadu (mtm-d),
- Rassa k Luiskama-Kopli: Ida-Luiskama ja Lääne-Luiskama (mtm-d).

Kinnitati alla lihtthanke piirmäära jääva hanke „Apteegi kinnistul asuva hoone osalisel remonditööd“ tulemused: edukaks tunnistati Kehte OÜ pakkumus.

Otsustati läbi viia alla lihtthanke piirmäära jääv hange „Muhu valla hoonetele generaatoritega ühendamise valmiduse loomine“.

Korraldatud jäätmeveost anti ajutine vabastus 3 kinnistule.

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Täpsustati Levalõpme k Radari tee andmeid.

Vaadati läbi volikogu materjalid.

26. september

Otsustati muuta kü-te sihtotsarvet:

- Simiste k Sihi: 95 % el.m, 5 % ärimaa,
 - Pädaste k Jaaguaru: 100 % el.m.
- Otsustati jagada Kallaste k Vana-Ranna: Vana-Ranna ja Rannu (mtm-d).

Korraldatud jäätmeveost otsustati ajutiselt vabastada 6 kinnistut ja pikaajaliselt 1 kinnistu.

Määrati sotsiaalhoolekandelisi hüvitisi.

Otsustati pikendada munitsipaalaluruumi üürilepinguid.

Väljastati ehitusluba:

- puurkaevude rajamiseks: Paenase k Merineitsi mü, Tusti k Kupja mü ja Simiste k Põlluingli mü,
- abihoone püstitamiseks Paenase k Tooma mü.

Kooskõlastati puurkaevu asukoht Nõmmküla Haldjametsa mü.

Väljastati kasutusluba:

- Kuivastu k Kaura mü 2,6 MW päikeseelektrijaamale,
- Lepiku k Mäe mü laudast ümberehitatud elamule.

Kinnitati alla lihtthanke piirmäära jääva hanke „Liiva küla Raunmäe katastriüksuse detailplaneeringu koostaja leidmine“ tulemused: edukaks tunnistati Kompro OÜ pakkumus.

Muhu vald 33!

Detailplaneeringu teade

Muhu Vallavalitsus võttis 5.9.2023. a korraldusega nr 381 vastu Tamse küla Krundi kinnistu ja selle lähiümbruse detailplaneeringu. Planeeringuala suurus on ca 22,7 ha ja hõlmab Tamse külas asuvaid Krundi (47801:002:0426), Staadioni (47801:002:0403), Viktorimaa (47801:002:0427), Metsamaa (47801:002:0429), Jalgpallimaa (47801:001:0700), Kadaka (47801:001:0959), Heina (47801:001:0961) ja Karja (47801:001:0960) katastriüksusi.

Käesoleva detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on elamukruntide moodustamine ning MTÜ Spordiklubi TC 2000 suvebaasi arendamine. Planeeringuga muudetakse osa spordiväljakute alusest maast ning hoonestamata põllu- ja metsamaa elamukruntideks. Detailplaneeringuga on kavandatud seitsme üksikelamu krundi moodustamine. Spordibaas tenniseväljakute ja majutushoonetega säilitatakse ning selle teenindamiseks moodustatakse ärimaa sihtotstarbega katastriüksus. Juurde kavandatakse väikeses mahus spordibaasi teenindamiseks vajalikke hooned ja rajatisi. Planeeringuga antakse teede ja tehnovõrkude lahendus, seatakse keskkonnatingimused (sh tingimused haljastuse rajamiseks) ning määratakse servituutide seadmise vajadused.

Detailplaneeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt piirkonnale olulisi mõjusid. Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 26.9. – 10.10.2023.

Detailplaneeringu materjalidega on avaliku väljapaneku kestel võimalik tutvuda lahtiolekuaegadel Muhu vallamajas ning valla kodulehel: www.muhu.ee/avalikud-valjapanekud.

Täiendav teave tel 453 0680, maa@muhi.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmumissagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teavitused meilile. Selleks palume saata meililistiga liitumise soov aadressil maa@muhi.ee

Täiesti sobimatu finantsmudel

Kuidas ametnike koostatud finantsmudel Muhu valda nüpeleb, sellest kirjutab 26. septembri Saarte Häl:

“Vähe sellest, et Muhu vald peab seadusemuudatuse tõttu jagama oma maksumuutuse vaesemate valdadega, nõutakse muhulastelt nüüd ülejõukäivat omaosalust eakate teenusmaja ehitamisel.”

Muhu ei ole võrreldav Harjumaaga jõukate omavalitsustega: “Meil ei ole seda jõukust kuskil, me lihtsalt oleme oma piskuga mõistlikult majandanud,” ütles vallavanem Raido Liitmäe Saarte Häalele.

Pisut üle nelja miljoni euroga Muhu valla eelarve jääb Eestis suurtele ja rikastele omavalitsustele alla kümneid kordi. Lisaks elamispiindadele on Muhu praegu päevakorral taas lasteaiade lisarühma avamine.

“Erinevate tunnustuste ja kiituskirjadega teauke ei lapi ning hooned ei ehita,” märkis Raido Liitmäe.

Midagi uut septembrikuus

Haridusasutustes soovitakse ikka kaks korda: „Head uut aastat!”, sest 1. september toob vaiksesse majja tagasi jälle naeru ja rõõmuhõisked – meie lasteaias sel aastal koos vahva väikese tarkusepäeva näitemänguga „Meie kiisul kriimud silmad”. Lugemisoskust näitasid nii pisikesed arglikud sõimelapsed kui ka väärikad väänikud koolieelikud. Kõige tähtsam sõna sel aktusel oli muidugi Muhu Lasteaia uus nimi Munuke, mis osutus lastevanemate kaasabil nimekonkursi võitjaks.

Lastevanematele on meil septembris ikka midagi olulist rääkida ja nii sai rühmade koosolekutel tutvustatud ka selle õppeaasta eesmärgid. Õpetajate ühiskogu otsustas, et tähtis on laste erivajaduste varajane märkamine ja sellealase koostöö tõhustamine meie maja tugispetsialistidega. Ning teine suur soov on tõsta au sisse laste toiduteadlikkust ja söömisharjumuste kujundamine läbi igapäevategevuste.

Siinkohal tahan välja tuua eriti olulise mõtte: lapsevanemad vastutavad oma lapse arengu eest ja lasteaed toetab lapse perekonda, soodustades lapse kasvamist ja arenemist ning tema individuaalse arvestamist. Kui kõik osapooled sellest ühte moodi aru saavad ja vastutavad oma rolli eest, siis saab tulemus olla vaid parim.

Oravate rühm tarkusepäeval.

Me kasvatame ühiskonna aluskihi emotsionaalselt intelligentseks ja vaimselt tugevaks. Lapsed on eakohaselt kaasatud nende endi mängumaa loomisse. Esikohal on lapse juhitud mäng ning täiskasvanu täieliku osalusena rikastatud päriselu tegemised. Eksimine on lubatud ja teist korda proovima on julgustatud, sest ainult nii saab areng toimuda.

Me oleme südamest tänulikud, et meie kogukonna lastel on igapäevaselt kasutada imeline looduskeskkond, mis kutsuvalt õpetab märkama meid looduse osana. Me oleme tänulikud, et meie sõimerühma õueala sai mänguruumi juurde Üllar Läänesaare eestvedamisel ja

Virtsu firma Nordramm OÜ tegutsemisel. Me oleme tänulikud suvisest töömoleva noorte, kes uuendasid värske värviga laste õuealal teemärgistusi. Tänu sulle, Madis Rätsep, on meie lastel kasutada pehmed ja värvirõõmsad vaibad ning mänguvahendid.

30 päeva on käidud tarkust taga nõudmas, ikka tasapisi, aga ju kunagi kannab vilja. Rõõmsa entusiasmi ja valmisolekuga astume siit edasi järgmisi samme. Et hea sõna annaks tiivad, et mõni puudutus kehtaks kauem. Lapsed on seda väärt!

Muhu Lasteaed Munuke
õpetaja **Maris Mägi**

Külasema sügisfestival-laadal

9. septembril oli sume pilvealuse päikesega päev. Külastajatele jagus erinevaid tegevusi ja ajaveetmisvõimalusi - müügitellidelt leidis mett, leiba, jäätist ja sügisande; taimi, kunsti ja muud põnevat. Laadakoht pakus head-paremat, loterii toredaid üllatusi. Rohevahetuse tuules said huvilised uusi teadmisi ja vastused tekkinud küsimustele. Lapsed ja suuremadki võistlesid viskemängus ning soovijad said näomaalingu võrra kaunimaks. Lisaks võis nautida näitusel sügislillede värviküllast ilu.

Esmakordselt astus meie laval üles Uijee, kellega koos rõõmustasid Kodukoitud väikese kontserdiga külastajaid. Töötoas

valmisid süüteroosid. Suur tänu külastajatele, müüjatele ja esinejatele. Rõõmsate kohtumisteni aasta pärast!

Tulemas on eelmisel aastal eduka alguse saanud Teelise jõulud bussikates. Sel aastal 9. detsembril kell 11–14 võõrustab taas iga küla oma bussipeatuses rännakul ole-

vaid külastajaid. Praeguse teadmise kohaselt osalevad Paenase, Külasema, Tamse, Lumiste, Nõmmküla, Kallaste I ja Kallaste II. Kui on huvi kaasa lüüa, palume sellest meile teada anda. Kontakttelefon ikka 55 37 225 (Mall).

Külasema seltsingu nimel
Silla Mall

Foto tegi Helina Puss.

Sügiskuu ja viinakuu Muhu Muuseumis

Algus lk 2.

28. septembril kohtusime Muhu Lasteaia „Munuke” lastega ja rääkisime mihklipäevast. Arutlesime, mis loomitalus peeti ja miks, vaatasime, milliseid kõõgilvilju kasvatati ja kasvatatakse, käisime majaluses keldris ja lapsed said aidata meil õunu korjata. Vanemate rühmadega rääkisime ka viljast. Lapsed nägid, milline on rukis, nisu ja oder. Meil oli tore ja lastel samuti. Sel päeval külastasid muuseumi ka mitmed reisirakaladajad erinevatest riikidest.

29. septembril toimus Hellamaa Külakeskuses raamatu „Hellama ja Võlla asundus” esitlus. Hoolimata reedestest päevast ja päevasest kellaajast oli esitlusele saanud siiski tulla palju huvilisi. Meelis Mereäär pidas tänukõne. Eda Maripuu rääkis pikemalt raamatu koostamisest ja kohapeal selgus, miks raamatupealkirjas on Hellamaa ühe a-ga. Selgitus selle kohta on kirjas ka raamatus. Raamatuid saab osta muuseumist, **muuseumi lahtioleku aegadel T-L kell 10–17**. (Google annab vale teabe, nagu oleksime jätkuvalt avatud E-P. Olen sinna sisestandu õige, aga google vajab aega, et muudatus sisse viia; loodame, et peagi on seal ka õige teave meie lahtioleku aegadest).

Septembris sai Eemu veski endale kaks uut tiiba. Tiivad valmistasid ja paigaldasid Aarne Maripuu ja Lembit Korb Saaremaalt. Aitäh!

7. oktoobril toimub Hellamaa Külakeskuses hõimupäev. Meie poolt osaleb päeval Meelis Mereäär, kes kohtus muuseumi külastanud Anna Kuznetsovaga ja sai kokku lepitud, et selline üritus võiks sügisel Muhus toimuda. Ürituse eestvedaja on Muhu valla kultuurijuht Kätli Saarkoppel.

Muuseumis on sügistalvine hooaeg ja nüüd oleme avatud T-L kl 10–17.

Kunstitali proovime lahti hoida laupäeviti ja eelneva kokkuleppe alusel pääseb sinna ka muul ajal.

Eemu veskisse pääseb ette-tellimisel, kuid territooriumil võib jalutada ja stende lugeda.

Tervitustega,

Muuseumipere

Muhulased Hiiumaad avastamas

Õppereis

1.–2. september 2023

Toetudes kevadisel külvavemate koosolekul otsustatud reisisihile, oli väsimatu Annika vallast seekordse kahepäevase õppereisi kavandanud Hiiumaale, kus läbisime seda rannikut pidi vastupäeva. Esimese koolipäeva hommikul asusid muhulased õist vihma rõivastelt maha raputades Hiiumaa poole teele. Sõitu rahastasid juba traditsiooniliselt võrdselt Saarte Koostöökogu ja Muhu vald, sümbolne omaosalus tuli reisil osalejatel endilt.

Saarlaste arvates (10 paremat anekdooti Hiiumaast ja hiidlastest) ei tohi saarele korraga üle kolme kana lasta – liibitsevad saare laiuli. Aarne bussitais muhulasi (18 Muhu külvavemat jm aktivisti) mahus sinna küll veel paariks päevaks lahdesti ära. Vahest sellepärast, et suur osa muust rahvast, kes suviti saart koos aitavad hoida, olid juba lahkunud.

Seekordse õppereisi eesmärgiks oli tutvuda Hiiumaa ettevõtlusega (heaks võrdluseks meie külvavematele varem Tartumaalt jm saadud kogemustele), hiiu külaseltside tegevuse ja loomulikult ka naabersaare sügisootuses võrratu looduse (mis osutus veel üpris suviseks) ning muude vaatamisväärsustega.

Varem, kui praamiühendus suursaarte vahel puudus, kibelesid hiidlased sügiseti juba paarisenti-meetrise jää tekkimisel oma masinatega Seanina alla. Nüüd, kus on küllaltki rahuldav ühendus Sõru ja Triigi sadamate vahel olemas, on Muhu ja muhulased justkui mängust välja jäänud. Praamil kohtab küll kõikisugu rahvast mujalt, sekka saartevahelise kaubaveo autosid, aga mitte muhulasi, meie muidugi välja arvatud.

Eks see merereis Triigist Sõrusse olegi pigem Saaremaa merelt näitamiseks – ligi kolmveerandi tundi sõidab praam Saaremaa rannikuga paralleelselt, et seejärel järsku paremale, Hiiumaa poole pöörata, selle asemel, et suunduda otsejoones Pihla laiust kiviviske kaugusel asuva Sõru sadama poole. Aga pole sadamat, pole ka otseteed (välja arvatud väike Soela kalasadam Soela väina Saaremaa-poolsel kaldal). Ei ole selles osas ka muutusi ette näha; kui midagi ette võetakse, siis ikka Triigi sadama laiendamiseks, mitte muuks otstarbeks. Sarnane olukord on ka Rohuküla sadamast Vormsile käiva praamiga. Nagu Panama kanalil lüüsid veevähesuse tõttu, kus suuremad kaubalaevad sõidavad kaarega ümber Lõuna-Ameerika. Küllap hakkab see silma ikka

harva käijatele, sagedased sõitjad on sellega harjunud. Mis siis, et tuhandeid tunnide aastas raisku lähevad. Vähemalt ei paku keegi siiakanti silda ehk aastaringset jääteed, mis nagu pahempoolsuse lastehaigus kommunismis iga jumala valimiste eel Suure väina puhul esile kerkib.

Hiiumaa (skandinaaviapäraselt Dagö – päevasaar) on Eesti suuruselt teine saar, pindalaga 989 km² (koos laidudega 1023 km²). Elanikke on 9 400 kanti, sest ega sellest keegi selget sotti saa. Kui saare pindala sõltub vee seisust ja mõotmistulemuste täpsusest, siis kes tänapäeval see õige hiidlane üldse on: pidevalt on keegi sõidus või elab kusagil mujal, vähesed on esimesel lumel jälgi jätnud – et need siis kokku lugeda ja kahega jagada? Võrdluseks, Hiiumaal käib aastas ligi 100 000 turisti, mis on 11 korda suurem kui Hiiumaa püselelanike arv.

Hiiumaa rannajoon on 326 km pikk, liigendatud paljude sadamate ja ujumiskohtadega. Nagu ikka, kuus siis muidu – Hiiumaa on üks maailma vanimaid saari, tekkinud 455 miljonit aastat vanadest kivimitest meteoriidide kokkupõrke tagajärjel Maaga (10 km kraater praeguse Hiiumaa keskuse - Kärda linna - asukohas), tegelikult vast ikka u 10 000 aastat tagasi, koos teiste Läänemere saartega. Haldusreformi tulemusena on Hiiumaal nagu Saaremaalgi ainult üks omavalitsusüksus – Hiiumaa vald.

Kui mingi transpordivahendiga Hiiumaa reis ette võtta, siis on mõttekas hoiduda ikka ranniku lähedusse, mitte saare keskossa, kus on sood ja rabad, mis muidugi on vaatamisväärsus omaette, ent vajavad tunduvalt pikemat tutvumisaega. Saare põhilised maanteed kulgevadki ümber saare. Nagu juba öeldud, valisime meie seekord vastupäeva kulgemise.

Külaselts MUHV Valgus

muhv.ee/kontakt/

Esimeseks peatuspaigaks Sõrust tulles oli Valgu küla, sealne seltsimaja. Külaseltsi MUHV tegemisi ja meie hilisemat tuuri saarel kuni õhtuni kureeris seltsi juhatuse liige Heli Üksik.

Külaselts MUHV asutati 6. veebruaril 1998 ja koondab Emmaste osavalla nelja küla (Muda, Ulja, Harju ja Valgu) elanikke (kokku 166). Nende külanimed algustähtedest tulenebki seltsi nimi. Seltsil on praegu 20 liiget, ent seltsi poolt korraldatud üritustel osaleb tunduvalt rohkem inimesi. Seltsi eestvedamisel ja Emmaste osavalla toetusel toimuvad piirkonna elanikele mõeldud üritused ja ette-

Külaseltsi MUHV tegemisi tutvustab juhatuse liige Heli Üksik.

võtmised.

Ajalooliselt on Harju-Muda piirkond olnud Emmaste ja Vaemla mõisate haldusalas. Eesti Vabariigi algusaastail tegutses siin palju ettevõtteid: Harjul sae- ja viljaveskid, masinkudumisjaam, rida kauplusi, ratta- ja reformvooditööstus, sepikoda, algkool, rätsep, mitmed laevaomanikud, kalapüügiühistu, vee- ja tuletõrjeühing; Valgul kauplused ja värvimistöökoda; Uljal saeveski, vasika-, lamba- ja sealaudad; Mudal algkool, kauplus ja lehmalaud. Nõukogude ajal oli piirkonnas põhiliseks tegevuseks teravilja- ja loomakasvatus.

Kultuurilooliselt veel niipalju, et Muda külas elasid kuulsad torupillimängijad Johannes ja Aleksander Maakerid ja Harju külast on pärit helilooja Friedrich Üksik. Hiljem libisesid jutust veel läbi sellised nimesid nagu Herman Sergio ja Ada Lundver.

Koostatud ja kaasajastatud on MUHVi piirkonna arengukava. Emmaste osavallaga on sõlmitud rendileping Valgu seltsimaja kasutamiseks kuni 2027. a, sinna on teretulnud kõik ümbruskonna

inimesed.

25 tegevusaasta jooksul on toimunud rohkesti seltsiüritusi, on töötanud mitmesugused ringid ja kursused (täiskasvanute kunsti- ja võimlemisring, vitspunutiste valmistamine, lapitöö, inglise ja rootsi keele õpe; lastele kunsti- ja meisterdamisring, näitering, õmbluskursus). Seltsi aastaid tunnustusteks olnud suvised kunstipäevad ja rahvapidu Harju tuuliku juures on nüüdseks liidetud kokku seltsi piirkonna külade päeva koosseisu.

Kokkuvõttes jäi kohalike elanike tublidusele vaatamata mulje, et keskendutakse siiski üksikute ürituste korraldamisele, kindlasti ei mõju positiivselt ka osavaldade kadumine Hiiumaal alates järgmisest aastast (Emmaste osavald on siiani olnud külaseltsile tublics toeks).

Tuuletorn. Meeleolukas elamuskeskus Käinas

tuuletorn.ee/

Järgmiseks peatuspaigaks sai Tuuletorn Käinas. Olime ühed viimastest, kes pääsesid torni veel suvegraafikus. Alates 2. septembrist läks torn üle sügisgraafikule. Tuuletorni motoks on: vaikne saar, suured elamused. Giidi valimine tuuletorni külastamisel oli väga õige otsus, muidu oleks paljugi teadmata jäänud.

Tuuletorn räägib oma külastajatega päris tuulte keeles, soovib kõik Hiiumaa parimad palad ühes kohas ette näidata ja suunata saart edasi avastama. Tuuletorni kõrgus on 29 m. Hiiumaa oma värvika looduse, kultuuri ja merendusega on väga mitmekülgne. Seetõttu on ka Tuuletorn natuke muuseum, väheke teaduskeskus ja pisut mängumaailm. Väikse ja vaikse saare

Loe edasi lk 5.

Leide Hiiumaa ümbruse merest (Tuuletorn).

Veskite saaga

Eelmise sajandi 60. aastail oli neid üsna palju – veskite varemeid, sest veskitel polnud enam omanikke. Neil lihtsalt polnud järeltulijaid.

Mäletan lapsepõlvest kodutalu, Vanamõisa Sepa veskit hästi. Mölder oli mu vanaisa. Tema jahvatatud jahust tegi leiba mu ema. Ja see oli väga maitsev. Iga kord, kui vanaisa ühise söögilaua taha istus, oli tal habe jahutolmune ja ise rääkis ta huvitavaid veskilugusid.

“Ühel hommikul ei olnud tuult. Aga naabritegi vili ootas jahvatamist, nagu oli lubatud. Keerasin veskitiibu, aga midagi ei aidanud. Jäin ootama. Alles õhtul lubas ilmteade – 10 meetrit sekundis. Aga siis lõuna paiku lendas veski kohale parv kullilisi – termokotkaid. Häälitseisid ja häälitseisid, laskusid lõpuks veskitiibadele... Ja tuul tuli altküla poolt.”

Läks aastaid. Vanaisa suri. Mu vennast kui pere ainsast meesliik-

Küllike Järvila ofort 1997 “Veskituul”.

mest ei olnud veskiameti pärijat. Teda huvitas hoopis tehnikavärk – jalgrattad, autod. Ja aastatega saigi veskit vare. Seda oli kurb vaadata. Kui koduõuel liikusin, nägin alati ka varemeis veskit ehk tuuletallajat, nagu meil kodus kutsuti.

Saaremaalgi jäid varemetesse sajad tuuletallajad. Kunagi oli neid

de elutraagikat. Veskid olid saarlastele olnud nagu oma pere liikmed.

Aga igal lool võib olla ilusam järg. Aastakümneid hiljem hakati veskeid ja kiviaedu taastama või uuesti ehitama. Kuid varemetest räägiti ikkagi.

Kord pandud ühe ulaka poiste-karja poolt varemed põlema. See

saartel olnud ligi 800. 80. aastaiks olid aga rohkem kui pooled varemeis. Nagu kurva lõpuga muinasjutt.

Ühes külas käisid lapsed nende varemete juures mängimas, aga üsna pea keelasid vanemad selle. Kõigile ju tuletsid varemed meel-

oli olnud nagu eelmise põlvkonna elujärje mõnitamine. Ega jah noor põlvkond ei mõistnud alati, mida omal ajal perele tähendas veski ja leib laual omast käest.

Linnuse külas rajas noor mees, mölder Jüri Ling veski turistidele vaatamiseks. Ja kui see peaks vananema, on järeltulijail hoolt ning armastust veski korda teha.

Siin-seal kerkisid ja kerkivad uued tuuletallajad.

Varemete saaga aga on üks peatükk saarte kultuuriloost.

Elu juba kord on selline – omad kaotusedki.

Alles hiljuti kuulsin üht tuttavat rõõmustamas, et tema vend hakkas mõldriks. Ja lapselapsed olevat kodus rajanud kiviaia. Need on meie võidud, meie rõõmud, forsseerimas saarte üldist kultuurikeskkonda. See on tõeline veskite saaga.

Enda Naaber Nipsust

Muhulased Hiiumaad avastamas

Algus lk 4.

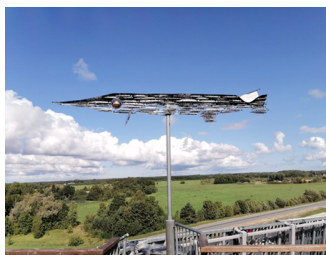
avastamiseks on siin täiesti uusi võimalusi.

„Meie juurest ei saa sind kätte sagin ja rutt“ – natuke sarnane Muhule – „Saar, kus aeg puhkab“.

Kuuekorruselisel püsiekspositsioonil on võimalik kaeda nii veealust Hiiumaad, nautida lendu läbi saare vaimustava looduse. Tuuletornis on Baltimaade kõrgeim, 20-meetrine siseronimissein, kus on 11 rada. Siin saab soovija mägesid vallutada ja oma vaprust proovile panna.

Tuuletorn on parajalt ruumikas, saab korraldada seminare, konverentse, vastuvõtte ja tähistada sünnipäeva. Siin on põnevaid programme ja võimalusi tutvuda ekspositsiooniga külastusjuhi käe all. Kohvikus saab nautida Hiiumaale ja kingituste poest Tuuletorni meenutavaid meeneid.

Omaette vaatamisväärsuseks on torni tipus asuv haugikujuline tuulelipp, mis omakorda koosneb vähemalt 1000 väiksemast haugist. Ja muidugi hoone ise oma välimuselt. Ilma giidita poleks teada saanudki, et see on kaetud metallplaadikestega, millest igaüks tähistab mingit nooti Hiiumaale ülistavast laulust, mis sobiva tuule korral pidi iseenesest ette kantama. Meie mehed uurisid ja katsusid kahtlaselt kaua alumiisi plaate, pole siis ka ime, kui järgmine kord sealt kaigub hoopis: „See oo väike

Haugikujuline tuulelipp (Tuuletorn).

Muhu!“

Muhuga paralleele tõmmates on meil juba neid uusehitisi niigi; jäägu sellised tornid pigem suursaarte pärusmaaks.

Lõunatasime Rannu pubis Käinas.

Orjaku sadam ja külamaja
www.orjaku.ee/

Sadama ja selle juurde kuuluva külamaja tegemistest rääkis juhataja Margit Käärmees. Projektid, projektid ja veelkord projektid on need, mis tänastele tulemustele aluse on pannud. Kuna tegemist

Pilk piltilusale Orjaku sadamale.

on sadamaga, siis laekub edaspidine tulu juba sadamat külastavate turistide arvelt, mida kajastasid ka müüdavate meenete hinnad. Olen Orjaku sadamat külastanud varengi. Sellest tormidest räsitud, kalakastilaudadest kokkuklopsitud hädapäraste ehitiste asemele on kerkinud uus ja uhke väikesadam.

Vaemla villavabrik

hiiumaa.ee/objekt/vaemla-villavabrik/, hiuivill.ee/

Asub Vaemla külas. Nõukogude ajal oli selles 1841. a Vaemla mõisa heinaküüniks ehitatud hoones villatööstus, millest kolhooside lagunemise ajaks oli järel vaid villavahetuspunkt. Ent alates 1992. a tegutseb hoones perekond Valdma ettevõtte Hiiumaale Vill. See on ehtne töötav muuseum-ettevõtte. 19.–20. sajandi vahetusel Poolas valmistatud ja Mandri-Eestis oma põhilise elutsükli läbinud kraasimismasinad on hakkaja pererahva poolt ja fanaatikutest asjatundjate abil leidnud oma uue elu. Kohalikust Hiiumaale lambavillast toodetakse heiet, lõnga ja kudumeid.

Parajasti oli käsil halli maavilla kraasimine. Peremehe sõnul läheb kraasimismasinade käivitamiseks ja toodangu saamiseks vaja vähemalt 25 kg jagu villa.

Vabriku tooted valmivad algusest lõpuni siin, kudumid on naturaalsed, lõnga ei värvita, erinevad

värvitoonid saavutatakse erinevate lammaste villa segamisel. Nii säilitab vill oma parimad omadused, sh pehmuse.

Muhulasedki teavad, et lambavillast kudumid on hingavad ja temperatuuri reguleerivad, mistõttu saab neid kanda igal aastaajal. Villane kampsun pole seega üksnes pakaseliste ilmade rõivas. Villavabriku külastamine oli reisi vaat et kõige südantsoojendavam kogemus – nagu Muhuski, ainult et vabrik on meil puudu, pole vist iial olnudki. Ikka on villa vahetamas käidud Lihulas, Virtsus, hiljem ka Viirakülas, aga villa vastu saadud esemed polnud kaugeltki enam muhuvillased.

Järgneb
Hants Kipper
Autori pildid.

Kraasimismasin Vaemla villavabrikus.

Pulmadest ja abieluga seotud tavadest Muhus (7)

Algus aprilli
Muhulases.

Eda Maripuu, Muhu Muuseumi teadur

Saadipulmad toimusid laupäeval ja nende kombestik oli sarnane lähkrijuomadega, mida 20. sajandil enam ei peetud. Pühapäeva hommikul läks laulatserahvas kirikusse. Kirikusse läksid peigmees ja pruut eraldi, tagasi tulid koos.

Mihail Kõvamees Lalli Põllult abiellus Irina Perega Lõetsa Kiisalt 20.2.1894. Nende pulmad aga toimusid alles nädal aega hiljem. Kirikust tulles läksid pruut ja peig kumbki oma koju. See oli vanemal ajal päris tavaline. Kooselu algas pärast pulmi.

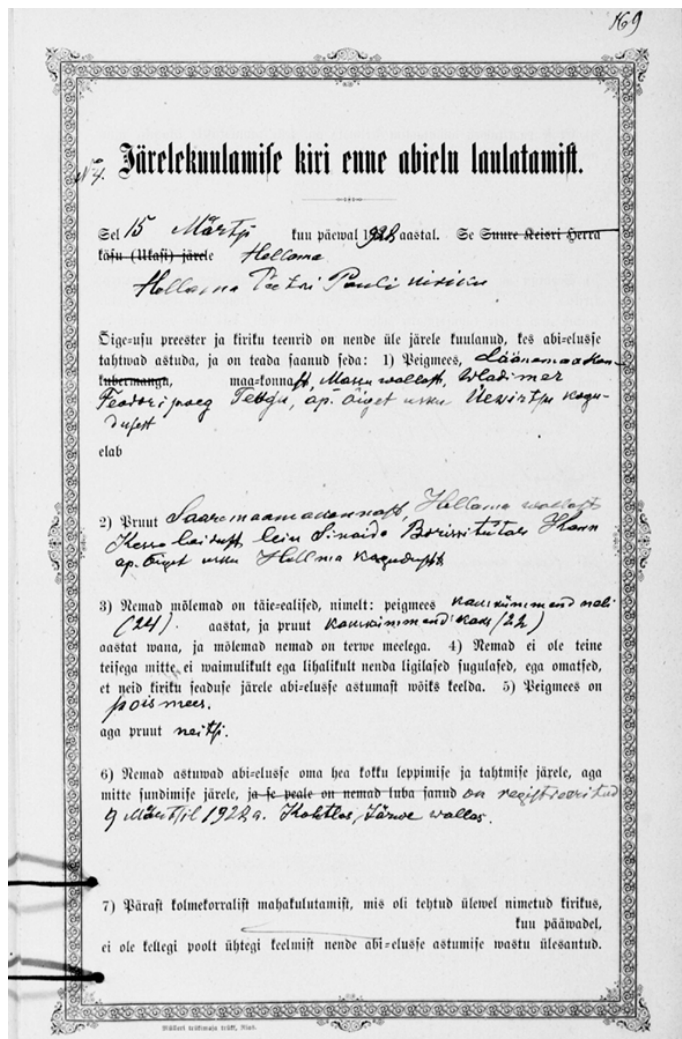
Kuna 19. sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses peeti pulmi enamasti talvisel ajal, oli sõiduvahendiks saan, mis lasti sageli teha just selleks puhuks. Vankrid olid veel Eestis Vabariigi alguses tihti nii viletsad, et nendega ei saanud Paenaselt piimagi Liivale meiereisse viia. Ainult jõukamatel olid vedruvankrid sõidu jaoks.

19. sajandi alguses sõitsid pruut ja peigmees ratsa. Nii oli see tõenäoliselt ka varasematel sajanditel.

Kui laulatserahvas kirikusse läks, siis nn kirsturahvas läks pruudi kaasavarakirstu pulmamaja viima. Kirsturahvas olid poisid ja tüdrukud, kumbagi kuni kuus. Väga tähtis oli ajastus. Kirsturahvas pidi enne laulatserahvast kohale jõudma. Kirstu pidi hästi reele kinnitama, sest muidu võis see tee peal ümber minna. Samas pidi see olema kiiresti reelt mahatõstetav, sest oli kombeks, et pulmarahvas tormas kõisi läbi raiuma. Et seda vältida, hakati hiljem kõite asemel kette kasutama. Kirsturahvast ei lastud sugugi vabalt pulmamaja õuele, vaid neile tehti igasuguseid takistusi. Lasti isegi püssi, mistõttu hobused võisid lõhkuma hakata ja juhtus ka õnnetusi. Kirsturaha käest uuriti, kes nad sellised on ja küsiti passi.

Kesse Jaani Andruse Sinaida Kannu pulmad. Sinaida abiellus Massust pärit Vladimir Teugu nimelise mehega. Pildil on ka Hellama preester Aleksei Allik oma prouaga.

Dokument on Laulatuseelse usutluse raamatust Eesti Ajaloo-archiivist.

Sõltuvalt küsijatest ja vastajatest võidi kirsturahvast kuni laulatserahva saabumiseni kinni pidada, keda siis vastu võtma mindi. Laulatserahva tulekust andis varem

teada sõnumitooja, et neile saaks kuni pool kilomeetrit tee peale vastu minna. Vastu läksid kaks naist, kes viisid oja riided ja õllekannu. Ojolina pandi kübara ehk laki peale ja kinnitati näo ees hõbesõlega.

Varasemal ajal panid nii peig kui pruut ojokuue selga ja pruut kaeti ojolinaga. Peigmees pidi pruudi sülele võtma, oma ojokuube tema ümber sättides ta süles tuppa viima, samal ajal paremas käes mõõgaga riste tegema.

Hiljem lasti pruutpaar ka õue peale sõita ja pruudi tõstis pärast ämma poolt oja alla panemist saanist maha äi või mõni teine vanem meesterahvas. Pruut tõsteti viha või luua peale. Pruut andis tõstjale selle eest kindad. Peigmees pidi siis pruudi tuppa talutama.

See, kes hobust hoidis ja lahti rakendas, sai samuti kindad. Kin-

dad pandi hobuse loogale, aga enne tuli need hobuse tagumiku tagant läbi tõmmata.

Mõnikord talutati noorikut ringi, et noorik koju ei oskaks minna. Noorpaari ees käisid pruudi ja peigmehe vennad ja nemad saagisid ees mõõkadega ja tegid uksepiitadele riste, sorisid koldetuhas mõõkadega ja istusid kolde äärel, et keegi teine sinna sorkima ei saaks minna. Varem oli just pruudivend see, kes kolde äärel tõttas ja peigmehevend pidi peigmehele mõõga ulatama.

Lauas istus pruut peigmehe vasakul käel, sest paremas pidi peig mõõka hoidma ja tema kõrval siis kedagi ei istunud. Pruudi vasakul käel istus pruudivend mõõgaga. Ja nad raiusid pruudi ees nii kaua, kuni lauale toodi mähk, millele pruut põlle või paelad peale heitis ja sama kiiresti tuli need ära võtta, enne kui pruudivend mõõgaga jõudis raiuda. 19. sajandi lõpul peigmees enam mõõka ei hoidnud ja mõõgad olid vendade käes, kes istusid pruudi ja peigmehe vastas ja pruut sidus käepideme külge (puupea) tutid. Pruutpaar jõi õllekannust ja pakkus seda pruudi kaaskonnale (lähematele sugulastele). Seejärel asetati see peiu ette ja sellest ei tohtinud keegi juua, mida mõõgaga mehed pidid jälgima. Pruutpaari ees laual olid küünlaravad kahe küünlaga. See, kelle ees küünal varem kustus, pidi esimesena surema. Pruudivend pidi valvama, et keegi küünla pealt tuld ei võta. See, kes seda üritas, sai mõõgaga sõrmede pihta. Kohe lauda istumise järel visati pruudi sülle ka sülepoiss. Sülepoiss sai särgi või ka sukad. Pruut ise süüa ei saanudki. Peigmees ulatas talle noa otsas palukesi, aga veel enne sööma asumist tervitasid pruutpaari pulmalaulikud. Laulu tähtsus pulmades peaks juba sõna laulatus kajastama: abielu kinnitati just nimelt lauldes. Üks laulikuteist oli eeslaulja ja teised laulsid kaasa. Laulikud alustasid tavaliselt teretuslauluga: Tere sa rahane rahvas... Tere peig kui pilverõngas Tere ruuti rõõmutähte Tere see tuba toosikirja Tere lagi laasikirja Tere põrandad paberist... (Pulmalaulik Eed Vilto aastal 1937 Richard Viidalepale) ja Tere teeda tullessani pitka teeda kõiessani Kus te nii kauass jähite Viduseks te viibisite (Ingel Reherapp aastal 1937 Richard Viidalepale).

Muhu kodutütred panid end proovile Saaremaa ringkonna matkamängus, millest kirjutas 26. septembri Saarte Hää. Matkamäng algas Looe tammikust ning suund võeti Kuressaare linna parki. Tegevuspunktid leiti üles legendi ja kaardi järgi, kaardile tuli kanda Eesti maakonnad, püstitada telk, tunda loodust, teada kodutütarde seadusi, läbida takistusrada, anda esmaabi. Tublid Muhu kodutütred Martaleen Kesküla, Camilla Villemson, Kädi Kommel ja Mia Ling said teise koha.

Foto Annika Jürviste

Oktoobrikuus jätkuvad taas **mälumängud** Jaan Allikuga "Ajujooga". Uueks kohtumispaigaks on Muhu Spordihall. Esimene kohtumine toimub **21. oktoobril kell 19–21**. Kohapeal avatud pop-up kohvik. Kohtumiseni! Lisateave: telefon 5307 1949, kultuur@muhu.ee

7. oktoobril kell 13

ootame teid Hellamaa Külakeskusesse! Hõimupäevade raames tuleb meile külla Anna Kuznetsova - komi juurtega Fenno-Ugria Asutuse projektikoordinaator, Tartu Ülikooli doktorant ning Tallinna Ülikooli suvekooli projektijuht.

Anna räägib komi kultuurist ning rahvariistest ning korraldab väikse komi keele töötoa. Anna tegeleb soome-ugri kultuuride edendamisega ning doktoritöös kirjutab soome-ugri keeltepoliitikat.

Pilet 3 eurot.

Ostame

- raieõigust
- kasvatat võsa ja raiejäätmeid

Sobivad ka surnud ja murdunud saare enamusega langid.

Pakume

- võsalõikust giljotiiniga
- raie teenust
- küttepuid

Võtame rendile heinamaad.

Hind sõltuvalt maa seisukorrast alates 65€ / ha.

Sten Roosi muinasjutuvõistlus

Eesti Lastekirjanduse Keskus kutsub 11–15-aastasi lapsi osalema 32. Sten Roosi nimelisel muinasjutuvõistlusel. Võistluse eesmärk on äratada lastes huvi omaloomingu vastu, rikastada nende emakeelset väljendusoskust ning arendada loovust. Võistlusele oodatakse muinasjutte vabalt valitud teemal. Tekstide soovitatav pikkus on 1–2 A4 lehekülge. Lood palume saata **15. jaanuariks 2024** märgusõnaga „Steni muinasjutuvõistlus“ e-postile elk@elk.ee või Eesti Lastekirjanduse Keskusesse aadressil Pikk 73, Tallinn 10133. Tööle palume lisada muinasjutu autori nimi, vanus, kool, klass ja juhendaja nimi.

Tulemused tehakse teatavaks järgmisel aastal 8. juunil toimival pidulikult auhinnatseremoonial Eesti Lastekirjanduse Keskuses. Lisaks esikolmikule antakse välja eriauhindu ning valiku parimatest avaldab ajakiri Hea Laps.

Joonistusvõistlus

Eesti Ornitoloogiaühing kutsub igas vanuses huvilisi joonistama aasta lindu auli. Nii digitaalselt kui ka käsitsi joonistatud omaloomingut ootab ühing **oktoobri lõpuni**. Iga osaleja saab võistlusele esitada ühe digitaalselt või käsitsi joonistatud pildi. Joonistus tuleb esitada hiljemalt 31. oktoobril elektrooniliselt kujul aasta linnu lehel www.eoy.ee/ aul oleva vormi kaudu.

Joonistusvõistluse koordinaator Martha Katariina Luigujõe soovitas enne joonistama asumist uurida aasta linnu lehel, milline näeb välja auli isas- ja emaslind, millest nad toituvad, kuhu nad Eestist suveks rändavad ning kus võib näha auliparvesid.

VÕIMLEME TERVISEKS!

Pühapäeviti kell 14.00–15.00

Muhu Spordihall

Füsioterapeut: Martin Vahimets.

24.09, 01.10, 15.10, 22.10, 29.10, 5.11.23

Osalus PRII

Võimlema 2 võimekumit küllaltki kiiresti. Piletid annab välja kultuur@muhu.ee, 53071949, või kirjutades kultuur@muhu.ee

Mürgistusteabekeskuse infoliin 16662.

Unistad uutest teadmistest?

Oled oodatud 12. oktoobril 2023 kell 18.00–20.00 Muhu Põhikooli

Tutvustame õppimisvõimalusi töötukassa programmi „Tööta ja õpi“ kaudu ja kuuleme ühe õppija kogemustlugu.

minukarjaar.ee
töötukassa.ee

Eesti Töötukassa

**Alustab uut hooaega
4. oktoobril kell 18.30
Muhu Põhikooli saalis**

Dirigent Anne Kann

**Oodatud on kõik
praegused, endised
ja tulevased lauljad!**

Dirigent Anne Kann on Muhu saarel elanud aastast 1989. Lõpetas 1991 Tallinna Riikliku Konservatooriumi (praegu Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia) prof. Ants Üleoja dirigeerimisklassis. Töötanud Orissaare muusikakoolis teoreetiliste ainete ja laulu õpetajana ning kooride dirigendina Orissaare Gümnaasiumis. Periooditi on tegutsenud ka Muhus – dirigeerinud Muhu Kammerkoori ja juhendanud naisansamblit.

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Pühapäev, **8. oktoober kl 14** jumalateenistus armulauaga (kirikus). Lõikustänapüha.

Kl 15.30 kirikukohvi (pastoraa-dis). Et laud saaks rikkalikum, palume kõigil midagi lauale panekuks kaasa võtta.

Pühapäev, **22. oktoober kl 14** jumalateenistus armulauaga (kirikus). 21. pühapäev pärast nelipüha.

Värsked teated kodulehel muhu.eelk.ee

Koguduse õpetaja **Hannes Nelis**
Tel. 529 1881, e-post: hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus

22. oktoobril kl 10 kiriku templipüha.

Hellamaa ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kogudus

Jooksivad teated fb: Hellamaa kirik.

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

- 7. septembril 93-aastane **Henn Ormet**.
- 8. septembril 69-aastane **Sirje Kaasik**.
- 15. septembril 86-aastane **Jüri Vahter**.
- 24. septembril 94-aastane **Estra-Aino Noor**.

Tunneme kaasa omastele!

Talvekuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Asta Kesküla	92 (10.11)
Estrid Põlluäär	92 (29.11)
Ellen Roi	91 (24.11)
Heljo Maandi	91 (30.11)
Erna Saartok	88 (6.11)
Vaike-Helje Lahke	87 (26.11)
Astra Vingisaar	86 (3.11)
Olev Riand	85 (13.11)
Verni Saarkoppel	82 (8.11)
Juta Väher	75 (21.11)
Kaarel Tuuling	70 (11.11)
Milvi Kasenõmm	65 (3.11)
Toomas Pajust	65 (15.11)
Jaan Kalda	60 (12.11)
Tiina Saar	60 (14.11)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Loode-Eestit tutvustav Porikuu festival mahutab üle 45 erineva sündmuse nii kultuuri-, toidu-, looduse-, spordi- kui meisterdamishuvilistele. Festivali kava vt www.porikuu.ee

Elukaaslastest ehtekunstnike, Muhumaa juurtega Mariliis Hopi ja Miikael Danieljantsi ehtebrändist kirjutas 23. septembri Saarte Hääli.

avatud N, R, L kl 10–15.
Tel 5348 9445 Mare.

* **Müüa** käsitsi kooritud kuuselatid, aiapostid, katusealgalad ja mörravaiad. Tel 5662 5497.

murdesõnastiku aadress: muhu.rehepapp.com/murre

Kadunud SA annetussumber 900 6776 (kõne 5.-)

Adrem Kinnisvara

www.adrem.ee

Kõige parem ülevaade Muhu kinnisvarast! Kinnisvara vahendus ja arendus alates 2002. aastast.

Meie kontor asub nüüd uues Muhu Majas, Liiva keskuses, kus on mugav võimalus meie klientidel kaugtõestuste vormis lepinguid sõlmida.

Lauri Kolk, lauri@adrem.ee, +372 5191 2950

Allan Pajus, allan@adrem.ee, +372 56 900 411

Võta meiega julgesti ühendust, kui soovid osta-müüa!

KORSTEN PUHTAKS

tel 56935883

Aadu Süld • Saare korsten OÜ

Novembri Muhulase materjalid on teretulnud **30. oktoobri õhtuni**.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 5228 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee/muhulase-arhiiv
Trükkinud Saaremaa Trükikoda 440 eks.
Hind **50** euro senti